

Sjöbo kommun
kanslihuset@sjobo.se

2019-06-18
1 (29)
Dnr-2018:11053

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Malenagymnasiet i Sjöbo kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Malenagymnasiet avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Malenagymnasiet i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar analysen av skolenhetens resultat samt arbetet med dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärare tillsammans med rektor utvecklar all undervisning så att den är strukturerad med inledning och sammanfattande avslut och som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna blir tydligt för eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärare med ledning av rektor förstärker skolans samlade arbete med att skapa studiero och att lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö med gott resultat.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att ge lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygssättning. I detta ligger att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att det finns förutsättningar för regelbunden samverkan mellan lärare i bedömningsfrågor. Rektorn bör även se till att det finns rutiner för bedömning av det arbetsplatsförlagda lärandet och möjliggöra för läraren att ha kontakt med eleven och handledaren under APL.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 20 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:11053) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens kvalitetsbedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd
1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen
Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11), 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Den övergripande motiveringen till bedömningen är att granskningen visar att rektors ledning och styrning av skolans utveckling är svag. Rektor gör en viss uppföljning av kunskapsresultat och värdegrundsarbete men följer inte upp undervisningens genomförande och lärarnas förutsättningar. Det saknas också ett skolövergripande strategiskt jämställdhetsarbete på skolan, även om enskilda insatser görs kring jämställdhet i utbildningen. Rektor leder till viss del det pedagogiska arbetet med ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag, men det finns endast till viss del tydliga gemensamma arbets- och förhållningssätt (se även under området Undervisning) och introduktionen för obehöriga lärare är begränsad. Skolinspektionen bedömer att det som bör prioriteras är arbetet med uppföljning och analys. Eftersom utvecklingsbehov föreligger inom samtliga områden inom rektors ledarskap bör därefter ett utvecklingsarbete initieras även inom övriga områden.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av och det underlag som myndigheten har samlat in under besöket.

Rektors pedagogiska ledarskap

Granskningen visar att rektor till viss del leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag.

Skolenkäten för pedagogisk personal våren 2018 gav lägre index på frågor om rektors pedagogiska ledarskap på Malenagymnasiet jämfört med samtliga ingående skolenheter.¹ Enligt både lärare och rektorn beror detta på att de tidigare saknade ledning på skolan och att tidigare rektor hade ett alltför omfattande uppdrag. Nuvarande rektor tillträdde sin tjänst i december 2018.

Skolan har tre förstelärare och även programansvariga lärare. I förstelärarnas uppdrag ingår, enligt rektorn, att vara arbetslagsledare, att arbeta med utveckling och kompetensutveckling i arbetslagen samt att stödja rektorn i utvecklingsarbetet. De programansvariga ska, enligt rektorn, ha en helhetssyn över programmen. Rektor säger att han har möte med förstelärare och programansvariga med viss regelbundenhet och att förstelärarna just nu arbetar med organisation och planering inför hösten.

Granskningen visar att rektor skapar förutsättningar för personal att samverka. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att det finns olika forum för samverkan och kollegialt lärande på skolan, även om lärare säger att det finns för lite tid till samverkan och att samverkan mest sker informellt. Lärarna ingår i arbetslag som har fasta mötestider varje vecka och ämneslag som träffas med viss regelbundenhet. I arbetslagen ingår lärare i både gymnasiegemensamma ämnen och programämnena. Var sjätte vecka genomförs så kallade pedagogiska caféer på skolan där även elevhälsan deltar och, enligt lärare, är det främst där det kollegiala lärandet sker. Exempelvis har de på pedagogiska caféer arbetat med motiverande samtal och analys av kunskapsresultat. Arbetslagen har avstämningsmöten med elevhälsan varje eller varannan vecka. Vid dessa möten tar lärare upp elever som de är bekymrade över och får råd och stöd från elevhälsan. Både lärare och rektorn säger att samverkan även sker mellan lärare och handledarna på de företag där eleverna har arbetsplatsförlagt lärande (APL). APL-ansvariga lärare har, enligt rektorn, ansvar för samverkan med APL-platsen och för information vidare till arbetslaget. Även elever

¹ Indexvärde 6,5 jämfört med 7,2.

berättar att lärare har kontakt med handledarna både före APL-perioden och under tiden.

Granskningen visar dock att rektors styrning av innehållet i mötena och uppföljning av att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen är begränsad. Enligt lärare styr rektorn inte innehållet i arbetslags- och ämneslagsmöten. Rektorn säger att de har bra diskussioner i arbetslagen som han inte vill förstöra, men att han framöver kommer att lyfta in saker till dessa möten. Enligt både rektorn och lärare styr rektor dock innehållet i de pedagogiska caféerna. Enligt intervjuade lärare följer rektorn inte upp det kollegiala lärandet mer än kanske någon enstaka gång. Någon lärare säger att rektorn frågar hur det går och att han litar mycket på lärarna. Även rektorn nämner att han frågar hur det går.

Granskningen visar vidare att det till viss del finns tydliga gemensamma arbets- och förhållningssätt på skolan. På frågor om vilka gemensamma arbets- och förhållningssätt som finns på skolan lyfter både lärare och representanter för elevhälsan skolans vision "Trivs du så lyckas du". Intervjuade lärare säger att de är överens om helheten och att de vill elevernas bästa. Någon lärare säger att hen är specialiserad på sitt program och sina elever och inte vet riktigt hur övriga lärare arbetar. Elevhälsans representanter säger att det inte finns så mycket gemensamt för hela skolan, men att de har försökt arbeta med vissa ledord i visionen. De säger att skolan har planer för likabehandling och mot kränkande behandling och rutiner för vad som ska tas upp på utvecklingssamtalen. Rektorn säger att de lägger en struktur för hur de ska arbeta med till exempel frånvaro och närvaro.

Vidare visar granskningen att rektor ser till att obehöriga lärare får en viss introduktion. Av nationell statistik framgår att andelen lärare på skolan med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne uppgick till 56 procent läsåret 2018/19, att jämföras med 81 procent i riket. Skolenkäten för pedagogisk personal vårterminen 2018 visar lågt medelvärde gällande rutiner för introduktion av nyanställda lärare.² Intervjuade lärare säger att alla nya lärare, såväl behöriga som obehöriga, introduceras på skolan av rektorn och att de då går runt i lokalerna och

² Påståendet *På den här skolan finns rutiner för att introducera nyanställda lärare till arbetet* gav medelvärdet 5,4 att jämföras med 6,1 för samtlig pedagogisk personal i gymnasiet. Medel- respektive indexvärden redovisas på en skala 0-10. Ett högt värde indikerar en positiv uppfattning.

hälsar på lärarna. De berättar att nya lärare får handledning i början och därefter fortsatt stöd i arbetslaget. En ny lärare berättar att hen fick gå bredvid i två veckor och att lärare då gick igenom styrdokument och matriser med hen. Därefter fick hen själv ansvara för undervisningen. Rektorn säger att de har en checklista för nyanställd personal som går igenom och som följs upp efter tre månader. Enligt rektorn får nyanställda även en fadder.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det saknas ett skolövergripande strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn på skolan, men att det ändå görs enskilda insatser i syfte att belysa jämställdhetsfrågor.

Andelen flickor på Malenagymnasiet uppgick enligt nationell statistik till 22 procent den 15 oktober 2017. I nationell statistik redovisas inte skolenhetens resultat uppdelat på kön på grund av alltför få elever. Enligt inlämnad dokumentation visar skolans trygghetsenkät att en högre andel av flickorna på skolan känner sig otrygga jämfört med pojkarna. Lärare och rektorn säger att de har diskuterat varför det är så men de vet inte vad det beror på.

Elever säger i intervju att de inte pratar direkt om jämställdhet i undervisningen, men att det kan komma upp någon gång på lektioner. De flesta intervjuade eleverna säger dock att killar och tjejer behandlas lika på skolan.

I intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att de pratar om jämställdhet i kollegiet och med eleverna, men att det i nuläget inte bedrivs något skolövergripande, strategiskt jämställdhetsarbete. Rektorn och lärare säger att de har en levande diskussion och dialog med eleverna kring jämställdhet, men enligt rektorn har de inte pratat exempelvis om hur talutrymmet fördelas mellan killar och tjejer. De säger också att kommunens personalavdelning arbetar med frågor om jämställdhet gällande personalen och enligt rektorn är tanken att den diskussionen i förlängningen ska fortsätta ner till eleverna. Både lärare och representanter för elevhälsan säger att det inte finns något jämställdhetsarbete som styrs av rektorn. Representanter för elevhälsan säger att kuratorn försökte starta en tjejgrupp hösten 2018 eftersom man såg behov av det, men det fanns inte tillräckligt intresse från eleverna. Någon lärare säger att det skulle behövas ett övergripande jämställdhetsarbete på skolan eftersom det är en väldigt manlig arbetsplats.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektor gör viss uppföljning av skolenhetens resultat, av att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen samt av lärares förutsättningar, men utvecklingsåtgärder beslutas utifrån en begränsad analys och dokumentation saknas.

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att rektor följer upp skolenhetens resultat och gör viss analys, men att dokumentation saknas. Av inlämnad dokumentation framgår att det finns ett års-hjul för det systematiska kvalitetsarbetet och att årlig kvalitets- och resultatredovisning ska göras. Rektorn säger att han följer upp betyg i alla kurser och resultat för respektive program. För introduktionsprogrammen följer rektorn upp om eleverna når sina mål och hur de går vidare. I alla intervjugrupper framkommer att trygghet och studiero följs upp genom årliga enkäter. Enligt intervjuade lärare är de delaktiga i analys av kunskapsresultaten. Elevhälsans representanter säger att de är delaktiga i uppföljning av kunskapsresultat på individnivå. Lärare berättar att de får en sammanställning av kunskapsresultaten varje år som de går igenom tillsammans och diskuterar, först i grupper och sedan vidare inom respektive program. Representanter för elevhälsan uppger att de under hösten 2018 hade ett pedagogiskt café där de tillsammans i kollegiet diskuterade hur de kan arbeta mot bättre resultat. Skolinspektionen har begärt men inte fått in dokumentation av systematiskt kvalitetsarbete för Malenagymnasiet. Rektorn, som tillträdde i december 2018, säger att han fått information från sin chef/tidigare rektor att allt har följts upp, men att det har skett muntligt och inte dokumenterats.

Granskningen visar att rektor följer upp undervisningens genomförande till viss del, men rektor gör inte någon analys av det som framkommer i uppföljningen. Av inlämnad dokumentation samt intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att elever är delaktiga i kursutvärderingar samt att lärare och arbetslag utvärderar undervisningen varje läsår. I utvärderingen följs även upp att undervisningen genomsyras av värdegrundsuppdraget. Utvärderingen och respektive arbetslags förbättringsplan lämnas till rektor i juni varje år. Enligt lärare diskuterar de ibland utvärderingen på medarbetarsamtal med rektor, men i övrigt vet de inte vad som händer med utvärderingarna och de har inte fått någon återkoppling kring vad de visar generellt. På fråga från Skolinspektionen om vad som händer med utvärderingarna svarar rektor att han sparar dem för respektive ämne och klass. Rektor säger att han följer upp undervisningen genom att försöka göra oanmälda lektionsbesök, men han har bara hunnit göra några ännu. Enligt rektor följer han upp förutsättningarna för undervisningen genom frågor till lärare, arbetslagsledare och programansvariga.

Granskningen visar att rektor beslutar om utvecklingsåtgärder utifrån en begränsad analys. Av inlämnad dokumentation och intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framgår att skolan i uppföljningen sett att många elever når examen och nästan alla har arbete när de slutar, men att få elever når högre betyg. Även nationell statistik visar att Malenagymnasiet har en lägre genomsnittlig betygspoäng jämfört med riket.³ Rektorn säger att de har pratat mycket om detta. Lärare, representanter för elevhälsan och rektor säger att ett prioriterat utvecklingsområde är att eleverna ska nå högre betyg och att de beslutat om utvecklingsåtgärder i form av motiverande samtal och åtgärder för att förebygga frånvaro. All personal ska delta i en kommunövergripande fortbildning som heter "Positivt beteendestöd". Enligt elevhälsans representanter arbetar de även med drogförebyggande arbete. Varken rektorn eller lärare ser någon koppling mellan de låga kunskapsresultaten och undervisningen, även om de säger att de har diskuterat det. Som beskrivits ovan gör rektor inte heller någon analys av undervisningens genomförande.

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att resurser fördelas löpande utifrån elevernas behov. Enligt lärare och rektor sker omfördelning av personalresurser löpande när behov uppstår. I första hand löser man det i arbetslagen men annars går de till rektorn, som, enligt lärare, alltid löser det. I en klass där det varit stökigt i ett gymnasiegemensamt ämne har exempelvis en yrkeslärare med bra relation till eleverna gått in och stöttat på lektionerna, berättar lärare. Representanter för elevhälsan säger att de gör förändringar utifrån elevers stödbehov. De säger att även tjänstefördelningen utgår från elevernas behov och ger som exempel att skolan vid behov skapar mindre grupper och mer undervisningstid. Enligt rektorn följer han upp effekten av resursfördelningen genom dialog med lärarna.

Identifierat utvecklingsområde

Som beskrivs ovan visar Skolinspektionens granskning att skolenhetens resultat följs upp men att utvecklingsåtgärder beslutas utifrån en begränsad analys.

³ Genomsnittlig betygspoäng för Malenagymnasiet läsåret 2017/18 var 11,8, att jämföras med 14,3 för riket.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar analysen av skolenhetens resultat samt arbetet med dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ska planering, uppföljning och utveckling av utbildningen genomföras på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs. Enligt 4 kap. 5 § skollagen ska inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt 4 kap. 6 § skollagen dokumenteras.

Skolinspektionen rekommenderar att rektor utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet så att analys och utvecklingsåtgärder även sätts i relation till undervisningens genomförande och lärares förutsättningar. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektor utvecklar ändamålsenliga rutiner för dokumentation av kvalitetsarbetet.

Enligt Skolverkets allmänna råd för kvalitetsarbete ska resultaten följas upp och analyseras i förhållande till de nationella målen, det vill säga måluppfyllelsen ska bedömas och vilka förutsättningar som kan påverka resultaten. Syftet är att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse. Rektorn bör sammanställa enhetens resultat och se till att det finns underlag som visar hur förutsättningarna för och genomförandet av utbildningen påverkat måluppfyllelsen, samt se till att det utöver uppföljningen genomförs utvärderingar av särskilt identifierade områden inom enheten. För rektorn är det viktigt att analysera orsaken till skillnader i måluppfyllelse mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanerna. Exempelvis hur olika arbetssätt och arbetsformer, personella och materiella resurser samt personalens kompetens, värderingar och förhållningssätt och arbetssätt påverkar elevernas möjlighet att nå målen. Analysens mål är att på ett trovärdigt sätt bedöma kvaliteten i förhållande till de nationella målen, men också att

identifiera faktorer som har påverkat måluppfyllelsen och som kan vara utgångspunkt för utvecklingsarbetet.⁴

Enligt Skolverkets allmänna råd för kvalitetsarbete behöver dokumentationen av kvalitetsarbetet vara tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser. Rektor bör därför skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete.⁵

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen (2010:2039)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, Gymnasieskolans uppdrag, Kunskaper och lärande, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4

Gymnasiegemensamma ämnen

Lgr 11, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den övergripande motiveringen till bedömningen är att granskningen visar att undervisningen på Malenagymnasiet delvis främjar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen, men undervisningen är inte alltid varierad och strukturerad. Eleverna delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande är begränsad. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov även vad gäller aktivt lärarstöd, variation i undervisningen och elevernas delaktighet, men bedömer att det som bör prioriteras är att se till att undervisningen är strukturerad och att syftet med lektionen är tydliggjort för eleverna.

⁴ Skolverkets Allmänna råd, (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet*, Stockholm, s. 12, 26, 27 och 47.

⁵ Skolverkets Allmänna råd, (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet*, Stockholm, s. 20.

När detta är tydligt för eleverna, bör ett utvecklingsarbete initieras även gällande övriga områden.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av och det underlag som myndigheten har samlat in under besöket.

Stimulans och utmaningar

Granskningen visar att lärarna arbetar för att stärka elevernas självförtroende och motivation och att de i huvudsak har höga förväntningar på eleverna. Elever ger i intervju exempel på att lärarna peppar och uppmuntrar dem och de säger att de känner att lärarna tror på dem och vill att alla elever ska lyckas. Lärare säger i intervju att de pratar mycket med eleverna för att skapa relationer med dem och att de arbetar mycket för att få eleverna att nå längre. Exempelvis har de motiverande samtal med elever som säger att de bara vill nå betyget E. Lärare säger att de uppmuntrar eleverna i skolarbetet genom att ge dem positiv feedback både skriftligt och muntligt och de lyfter att det är viktigt att konkretisera vad eleven lyckas med. Lärare ger exempel på att de gör arbetsplatsbesök för att inspirera eleverna och de ger också exempel på att de låter elevernas intressen styra undervisningen, exempelvis genom programinföring i gymnasiegemensamma ämnen.

Representanter för elevhälsan säger att lärarna huvudsakligen har höga förväntningar på eleverna och att lärarna pratar gott om eleverna. Även rektorn säger att han märker att lärarna har höga förväntningar på eleverna. Både rektorn och elevhälsans representanter säger dock och att det kan vara svårt att motivera eleverna, särskilt i teoretiska kurser. Såväl lärare, representanter för elevhälsan som rektorn berättar, som redan nämnts, att de just har påbörjat en kommunövergripande kompetensutveckling kopplad till motivation som heter "positivt beteendestöd".

Granskningen visar vidare att undervisningens innehåll och arbetssätt i huvudsak är anpassat till aktuell elevgrupp och att anpassningar görs även på APL. Elever säger i intervju att de får hjälp av lärare om de tycker att något är svårt. De ger exempel på att de kan få hjälp både under lektionen och utanför lektionstid. Om man blir snabbt färdig får man mer att göra, säger elever. De kan då få svårare uppgifter eller arbeta med något som de ligger efter i. Elever ger också exempel på att lärare säger att de ska fördjupa eller utveckla uppgiften. Lärare säger i intervju att de anpassar undervisningen hela tiden och att de hjälper eleverna så mycket de kan. Enligt lärare får de stöd av elevhälsan i det arbetet. Lärare ger exempel på anpassningar i form av placeringar i klassrum, uppgifter med olika svårighetsgrad, olika typer av arbetssätt och respons samt indelning av eleverna i olika grupper. Lärare på

introduktionsprogrammen säger att de har möjlighet att hjälpa och anpassa undervisningen till alla elever individuellt. Lärare på nationella program säger däremot att det är svårt att hinna ge utmaningar till elever som strävar efter att nå längre. Detta eftersom det i vissa grupper finns flera elever som behöver mycket stöd. Representanter för elevhälsan säger att lärarna är skickliga på att hitta rätt nivå och anpassningar för eleverna och att det finns en hög grad av individualisering på skolan. Enligt representanter för elevhälsan finns det också schemalagda resurstillfällen där eleverna kan få hjälp. Rektorn bekräftar att lärarna arbetar mycket med anpassningar och ger exempel på en till en undervisning och att lärare har extra träning i att köra fordon med elever under lov.

Granskningen visar att även det arbetsplatsförlagda lärandet anpassas utifrån elevernas förutsättningar. Elever säger att de kan få hjälp av handledaren på APL och såväl lärare, representanter för elevhälsan som rektorn säger att de matchar APL-platser utifrån elevernas behov och att det inte är några problem att vid behov byta plats. Enligt representanter för elevhälsan stämmer skolan vid behov av med vårdnadshavare och elev om eventuella anpassningar på APL-platsen och APL-samordnaren följer med ut och kontrollerar att det blir bra.

Elevers delaktighet

Granskningen visar att eleverna till viss del görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Av granskningen framgår att eleverna har visst inflytande över undervisningen. Intervjuade elever säger att de har mycket discussionsfrågor i undervisningen och att de ska tänka efter själva och argumentera för sin ståndpunkt. Vid flertalet av de observerade lektionerna får eleverna reflektera utan givet svar. Elever berättar att de får välja både hur de vill arbeta och hur de vill redovisa och att de ibland kan få vara med och påverka innehållet i undervisningen. Lärare ger exempel på att de ger eleverna inflytande över undervisningen, exempelvis genom att eleverna får välja mellan olika alternativ. Enligt lärare har eleverna dock inte särskilt mycket inflytande över undervisningen i de praktiska kurserna. Rektorn säger att eleverna får möjlighet att påverka undervisningen samt att de har pratat mycket om detta och försöker belysa det för eleverna.

Granskningen visar att eleverna har viss möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår att eleverna reflekterar över sitt eget lärande inför utvecklingssamtal samt när de skriver logg- och dagbok. Någon lärare säger att hen har använt sig av så kallade exit tickets, men att

det var svårt för eleverna.⁶ Såväl lärare, representanter för elevhälsan som rektorn säger att eleverna behöver mycket stöd i arbetet med att reflektera och rektorn säger att de inte har hittat något bra sätt att göra det på. Enligt rektorn låter inte alla lärare eleverna reflektera i undervisningen.

Av samtliga intervjuer framgår vidare att eleverna i någon mån är delaktiga i utvärdering av undervisningen. I alla intervjugrupper framkommer att eleverna utvärderar undervisningen i samband med kursutvärderingar. Rektorn säger att kursutvärdering i dagsläget görs på olika sätt men att han framöver kommer att ta fram en gemensam struktur för detta. Elever och lärare ger enstaka exempel på utvärdering av enskilda lektioner. Elever säger dock att eftersom de vill sluta lektionen så snabbt som möjligt så svarar de bara kort och snabbt på lärarens fråga om hur lektionen var. Enligt representanter för elevhälsan är utvärdering under pågående kurser ett utvecklingsområde och rektorn säger att det kan stämma att utvärdering inte görs så ofta under pågående kurser.

Variation och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att eleverna inte alltid får en varierad undervisning. Av intervjuer med elever, lärare samt av observationer framgår att undervisningen ofta består av enskilt arbete för eleverna, exempelvis instuderingsuppgifter. Elever säger att de i gymnasiegemensamma ämnen arbetar mycket på samma sätt; de får frågor att svara på skriftligt och kanske titta på en film. Lärare ger vissa exempel på variation i undervisningen men säger samtidigt att korta genomgångar och instuderingsfrågor eller någon annan typ av enskild aktivitet är det som fungerar bäst för eleverna. Representanter för elevhälsan säger att det varierar i vilken utsträckning lärare varierar undervisningen. På flertalet observerade teoretiska lektioner arbetar eleverna individuellt med skriftliga uppgifter.

Granskningen visar vidare att eleverna inte alltid ges ett aktivt lärarstöd. Elever säger att det varierar i vilken utsträckning lärare hjälper dem under lektionerna. Elever på introduktionsprogrammen säger att de flesta lärarna går runt under lektionerna och hjälper eleverna så att de förstår uppgiften, ser till att de kommer igång och kollar att

⁶ Så kallade exit tickets är en metod för formativ bedömning som används för att stämma av en gruppns lärande. Eleverna får skriva korta utvärderingar av lektionen samt vad de lärt sig och ger detta till läraren vid lektionsslut.

det går bra. Elever på nationella program säger att lärare i programgemensamma ämnen hjälper dem hela tiden men i gymnasiegemensamma ämnen måste man säga till om man behöver hjälp. Enligt elever går vissa lärare runt under lektionerna och frågar hur det går och hjälper dem, men andra lärare sitter vid katedern och väntar tills någon frågar. Även om lärare ger exempel på att de går runt och hjälper eleverna, säger både representanter för elevhälsan och rektorn att det varierar om lärare är aktiva under lektionerna, vilket även framkommer vid lektionsobservationer. På alla observerade lektioner förvissar sig läraren om att eleverna har förstått uppgifterna, att de kommer igång med arbetet och hjälper de elever som ber om hjälp. På flera observerade lektioner, men inte alla, går läraren runt och ger eleverna handledning i arbetet.

Strukturerad undervisning

Granskningen visar att alla lärare inte tydliggör syftet med lektionen eller har en tydlig inledning eller sammanfattande avslutning. Elever säger att lärare startar lektioner genom att hälsa, kontrollera närvaro och säga vad de ska göra. Enligt elever varierar det om lärare förklarar varför de ska jobba med det de ska på lektionen och de säger att alla lärare inte förklarar det. Elever ger som exempel på hur lärare tydliggör syftet att lärare säger att de gör uppgifterna för att det står i kursplanen och för att de ska bli klara med alla kurser. När det gäller avslut av lektioner säger elever att vissa lärare avslutar lektionen genom att bara säga "tack – nu är det rast", men att vissa lärare ibland sammanfattar och frågar vad de har lärt sig. Enligt intervjuade elever vill eleverna dock avsluta lektionen så snabbt som möjligt.

Intervjuade lärare ger exempel på att de strukturerar lektioner med inledning, avslut och tydliggörande av syftet med lektionen, men de säger att inte alla lärare gör det. Någon lärare säger att elever ibland frågar varför de ska kunna detta och att det enda de har till svar då är att det står i läroplanen. Lärare ger exempel på att de avslutar en lektion eller en dag genom att fråga eleverna vad de har lärt sig eller genom att stämma av utifrån matris men de säger att det är svårt med avslutning eftersom eleverna vill sluta så snabbt som möjligt. De säger också att eleverna ibland kanske inte förstår att de har ett sammanfattande avslut. En lärare ger exempel på att hen strukturerar en körlektion genom att börja med att med utgångspunkt i matrisen gå igenom med eleven vad de ska öva på och avsluta med att eleven får reflektera över hur det har gått.

Representanter för elevhälsan bekräftar att alla lärare inte strukturerar lektionerna med inledning, avslutning och tydliggörande av syftet och säger att det inte finns någon gemensam rutin eller struktur för detta på skolan. De säger att vissa arbetslag

har en strukturerad undervisning, medan andra arbetslag är mindre strukturerade och behöver få en större samsyn. De säger att bristande struktur är en av orsakerna till den höga frånvaron. Rektorn säger att lärare planerar och strukturerar lektionerna på olika sätt och att det mycket väl kan stämma att det finns lärare som inte har strukturerade lektioner och inte tydliggör syftet med lektionen. Enligt rektorn har de diskuterat struktur på lektioner, men det finns inte någon gemensam rutin eller struktur som det är sagt att alla ska följa.

På flertalet av de observerade lektionerna inleder läraren med att gå igenom vad de ska göra på lektionen. På några lektioner står start- och sluttid för lektionen uppskrivet på tavlan. Mål och syfte med lektionen tydliggörs vid några observerade lektioner och några lektioner har ett markerat avslut där läraren går igenom vad de gjort idag och vad de ska göra nästa gång.

Identifierat utvecklingsområde

Som beskrivs ovan visar granskningen att alla lärare inte strukturerar sin undervisning på ett sätt som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna tydliggörs för eleverna eller att lektionen innehåller både en inledning och en sammanfattande avslutning. Bristande struktur i undervisningen är enligt representanter för elevhälsan en orsak till den höga frånvaron bland elever på skolan.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärare tillsammans med rektor utvecklar all undervisning så att den är strukturerad med inledning och sammanfattande avslut och som innebär att syftet med lektionen och de olika aktiviteterna blir tydligt för eleverna.

Av 3 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. I läroplanen för gymnasieskolan anges de kunskaper samt de normer och värden som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar utbildningen.⁷ Enligt läroplanen för

⁷ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11) 2 Övergripande mål och riktlinjer.

gymnasieskolan är en förutsättning för att eleverna ska kunna utöva inflytande på utbildningen och ta ansvar för sina studieresultat att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer.⁸

Skolinspektionen rekommenderar att rektor och lärare utvecklar all undervisning så att den blir strukturerad. I detta ingår att läraren genom en introduktion tydliggör för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen samt genom ett sammanfattande lektionsavslut följer upp med eleverna om syftet med lektionen har uppnåtts.

En viktig del i en undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns en struktur på lektionerna, som innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning.⁹ Någon form av introduktion inför varje lektionsstart behövs för att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen och det kan även underlätta för dem att bli motiverade att arbeta under lektionen. På motsvarande sätt behöver varje lektion få en avslutning. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i ett lärande.¹⁰

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

⁸ Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11) 1 Rättigheter och skyldigheter.

⁹ Håkansson, J & Sundberg, D (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur.

¹⁰ Håkansson, & Sundberg 2012.

Den övergripande motiveringen för bedömningen är att granskningen visar att det finns ett gemensamt och medvetet arbete kring trygghet på skolan, men att det inte finns ett samlat arbete med ändamålsenliga åtgärder för att skapa studiero.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten samlat in under besöket.

Arbete med trygghet

Granskningen visar, trots att Skolenkäten våren 2018 för pedagogisk personal visar lägre indexvärden än för samtliga deltagande på påståenden relaterade till trygghet, att utbildningen på skolan präglas av trygghet.¹¹ I samtliga intervjuer sägs att det inte finns problem med otrygghet på skolan. Intervjuade elever säger att det är en trygg skola både för tjejer och killar, även om det finns elever på ett program som enligt elever "har attityd". Intervjuade elever lyfter att det är en liten skola med små elevgrupper, att det finns många vuxna och att lärarna ser dem. Skolenkäten våren 2018 för elever i år 2 visar samma indexvärde för frågor relaterade till trygghet som samtliga deltagande skolor.¹²

Av samtliga intervjuer framgår att skolan har ett medvetet arbete med trygghet som bygger på en analys av elevernas trygghet. Elever, lärare och representanter för elevhälsan säger att skolan gör trygghetsenkäter och identifierar otrygga platser och de ger exempel på åtgärder som vidtagits för att öka tryggheten. Intervjuade elever efterfrågar dock återkoppling av resultatet på enkäterna.

Lärare, representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att vuxna ska synas och röra sig ute i skolan, vilket, enligt dem, är en del i ett gemensamt förhållningssätt gällande trygghet på skolan. Elever säger att det finns lärare överallt och både elever och lärare säger att de exempelvis sitter tillsammans i skolans café. Elever säger också att lärare agerar om de ser att det händer något.

¹¹ Indexvärde 7,7 jämfört med 8,3.

¹² Indexvärde 8,1.

Arbete med studiero

Skolinspektionens granskning visar att det inte finns ett samlat arbete med ändamålsenliga åtgärder för att skapa studiero.

Av intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att studieron varierar beroende på vilken lektion och vilken klass det är. Intervjuade elever på introduktionsprogrammen säger att de alltid har studiero, men elever på nationella program säger att det är mycket prat på deras lektioner. En elev säger att man kan gå till ett annat klassrum om man vill ha det lugnt. Rektorn säger att de arbetar mycket med studieron, men de når inte alltid fram. Skolenkäten våren 2018 både för både pedagogisk personal och elever i år 2 visar också lägre indexvärden för påståenden relaterade till studiero jämfört med indexvärdet för samtliga deltagande skolor.¹³

Granskningen visar att det inte finns ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla studiero. Även om det av alla intervjuer framgår att det finns gemensamma ordningsregler, så uppger både elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn att lärare tillämpar ordningsreglerna på olika sätt.

Intervjuade elever berättar att det finns ordningsregler på skolan som de får skriva under varje termin. Enligt elever står det i ordningsreglerna att det ska vara arbetsro, att man inte får dricka och äta på lektioner och inte använda mobiler om det inte är ett hjälpmedel i undervisningen. Enligt elever skiljer det sig dock mellan lärare om de får lov att använda mobilerna eller inte och alla lärare säger inte till. Intervjuade elever på nationella program säger att lärare försöker säga till eleverna att de ska vara tysta och att några lärare säger till på skarpen. De säger också att lärare säger att de får gå ut om de inte är tysta, men enligt elever sker det sällan utvisningar utan elever stannar kvar och pratar fastän lärarna säger åt dem att gå ut. Elever på introduktionsprogrammen säger dock att deras lärare utvisar elever om de stör för mycket.

Intervjuade lärare säger att det inte finns något samlat arbete kring studiero, men att det behövs. Enligt lärare försöker de hjälpa varandra genom att vara två lärare på lektioner vid behov. Det största problemet är, enligt lärare, elevers användande av

¹³ Indexvärde 6,7 jämfört med 7,2 respektive 5,4 jämfört med 5,8.

mobiltelefoner på lektioner. Representanter för elevhälsan ger exempel på enskilda insatser för att skapa studiero, men även de säger att det inte finns något samlat arbete på skolan. Enligt elevhälsan märker de, när de är ute i klasser, att lärare tillämpar ordningsreglerna olika.

Skolenkäten för 2018 för pedagogisk personal visar också lägre indexvärden på påståenden gällande ordningsregler.¹⁴ Stor avvikelse ses på påståendena "Eleverna följer skolans ordningsregler" och "Skolans person uppträder enligt när det gäller att upprätthålla skolans ordningsregler".¹⁵ Även om Skolenkäten 2018 för elever i år 2 visar något högre indexvärde på påståenden relaterade till ordningsregler redovisas lägre medelvärde för påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet".¹⁶

Rektorn säger att de arbetar mycket med studieron genom att prata både med elever och lärare, identifiera var det är svårt att skapa studiero och vidta åtgärder där det behövs. Enligt rektorn finns det ett gemensamt arbete i form av att de diskuterar studiero tillsammans och att de tar tag i bristande studiero direkt. Rektorn säger dock att det inte finns någon samsyn och något gemensamt arbete kring att skapa och upprätthålla studiero.

Identifierat utvecklingsområde

Som beskrivs ovan visar Skolinspektionens granskning att det inte finns ett samlat arbete med ändamålsenliga åtgärder för att skapa studiero på skolan. Av samtliga intervjuer framgår att studieron varierar och enligt såväl lärare, representanter för elevhälsan som rektorn saknas ett gemensamt förhållningssätt kring arbetet med studiero på skolan. Vidare framkommer i alla intervjugrupper att det visserligen finns ordningsregler på skolan, men att de tillämpas olika.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

¹⁴ Indexvärde 6,8 jämfört med 7,5.

¹⁵ Medelvärde 5,6 jämfört med 7,1 respektive 5,8 jämfört med 6,8.

¹⁶ Indexvärde 6,1 jämfört med 5,8 respektive medelvärde 4,5 jämfört med 5,1.

- Att lärare med ledning av rektor förstärker skolans samlade arbete med att skapa studiero och att lärare vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn miljö med gott resultat.

Av 5 kap. 3 och 5 §§ skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, samt att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Dessa ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. I 5 kap. 6–24 §§ skollagen anges förutsättningar för vidtagande av disciplinära åtgärder. Enligt läroplanen omfattar skolans mål också att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö.¹⁷

Skolinspektionen rekommenderar att rektor och lärare förstärker arbetet med att skapa studiero. I detta ingår att rektor och lärare tillsammans utvecklar ett gemensamt förhållningssätt för att skapa och upprätthålla studiero.

Skolinspektionen visar i en kvalitetsgranskning att studiero främjas av tydliga lektionsstrukturer och ett tydligt ledarskap i klassrummet. Lärare behöver med andra ord tänka på att deras arbete med att planera, genomföra och utvärdera undervisningen är avgörande för vilka förutsättningar som skapas för studiero.¹⁸ Elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga. Motsvarande gäller om elever inte får det stöd de behöver för att kunna följa undervisningen.¹⁹ Härmed anknyter detta utvecklingsområdet till området Undervisning och att eleverna får stimulans och utmaningar samt att lärarna arbetar med att skapa motivation för lärande hos eleverna.

För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero behöver rektor se till att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl

¹⁷ Förordning om läroplan för gymnasieskolan SKOLFS 2011:144 (Lgy11) 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

¹⁸ Skolinspektionen (2016c) *Skolors arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm.

¹⁹ Skolinspektionen (2014) *Stöd och stimulans i klassrummet – rätten att utvecklas så långt som möjligt*, Rapport 2014:2, Stockholm: Skolinspektionen.

fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier. Det behöver också finnas ett gemensamt förhållningssätt kring hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår.²⁰ För rektor är det viktigt att följa upp hur lärarna upplever att arbetet kring studiero fungerar.²¹ I detta hänseende anknyter utvecklingsområdet till det utvecklingsområde som beskrivits under Rektors ledarskap.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 25a § skollagen

8 kap. 2-3 och 3f §§ gymnasieförordningen

Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Den övergripande motiveringen till bedömningen är att granskningen visar att rektor ger lärare begränsade förutsättningar att åstadkomma likvärdighet i betygssättningen. Rektors uppföljning och analys av skillnader och avvikelser i betyg är begränsad och rektors ledning av arbetet för likvärdig bedömning och betygsättning saknas. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov inom båda ovannämnda områden, men bedömer att det som bör prioriteras är arbetet med att göra likvärdig bedömning och betygssättning. När förutsättningar för detta finns, bör ett utvecklingsarbete initieras även när det gäller analys av avvikelser i betygssättningen.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av och det underlag som myndigheten har samlat in under besöket.

²⁰ Jfr Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm, s. 15ff. Disciplinära åtgärder anges i 5 kap. 6-24 §§ skollagen.

²¹ Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm, s. 18.

Analys av avvikelser och skillnader i betyg

Granskningen visar att rektors uppföljning och analys av eventuella skillnader i betygsättningen är begränsad. Rektorn, som tillträdde i december 2018, säger i intervju att han inte kan svara på om det finns några skillnader mellan lärare när det gäller betygsättning. Lärare säger att de lämnar in resultat på nationella prov och att rektor sedan gör en jämförelse med kursbetyg. En lärare säger att hen nyligen pratade med rektorn om dessa resultat. Nationell statistik visar att en relativt hög andel elever fick samma kursbetyg som provbetyg på nationella prov i Svenska 1 vårterminen 2018.²²

Likvärdig bedömning och betygsättning

Granskningen visar att rektors ledning av arbetet för att åstadkomma likvärdig bedömning och betygsättning saknas. Av intervju med både lärare och rektorn framgår att vissa lärare samarbetar kring bedömning och betygsättning och använder sig av olika metoder för kvalitetssäkring, men att det inte är styrt av rektor utan sker på lärares egna initiativ. Flera lärare säger att de samarbetar och diskuterar bedömning inom programmen inför utvecklingssamtal eller när de är osäkra kring bedömningen eller betygsättningen av en elev. De ger också exempel på att de sambedömer nationella prov i engelska. Lärare säger dock att det är svårt för de lärare som är ensamma i sina ämnen och en lärare säger att hen inte har någon att sambedöma med och att hen inte har fått någon hjälp i arbetet med bedömning. Enligt lärare sker inte någon samverkan med andra skolor gällande bedömning och betygsättning, inte heller för lärare som är ensamma i sitt ämne. Även vad gäller användandet av olika metoder för kvalitetssäkring av bedömning och betygsättning säger lärare att det sker på individnivå, lärare emellan, utan rektors ledning. Några lärare säger att de använder sig av matriser, Skolverkets bedömningsstöd för nationella prov eller annat bedömningsmaterial från Skolverket.

Rektor bekräftar i intervju att vissa lärare samarbetar med varandra kring bedömning och betygsättning, men att varken samverkan eller vilka metoder som de använder vid kvalitetssäkring är styrt från rektor. Riktlinjen uppifrån har, enligt rektorn, som tillträdde i december 2018 och dessförinnan arbetade som lärare på skolan, varit att

²² 79 procent av eleverna fick samma kursbetyg som provbetyg och 21 procent fick högre kursbetyg än provbetyg.

lärare har möjlighet att använda sig av varandra, men det har inte varit mer styrt än så. På fråga om rektors roll i arbetet med bedömning och betygsättning säger rektorn att han självklart diskuterar och är bollplank om lärare kommer till honom och är osäkra.

När det gäller arbetsplatsförlagt lärande visar granskningen att det varierar i vilken utsträckning lärare samverkar med APL-handledare när det gäller bedömning och betygssättning. Enligt intervjuade elever har lärarna inte berättat hur det eleverna gör på APL bedöms. Några elever säger att lärare har gjort besök på APL, men andra elever säger att lärare inte har haft tid att komma ut. Även intervjuade lärare säger att samverkan med handledarna varierar och någon lärare säger att ansvaret ligger på dem själva att ta fram en struktur för hur bedömningen av APL ska gå till. Någon lärare säger att hen samverkar i stor utsträckning med APL-platsen medan någon annan uppger att hen mest utgår ifrån elevernas logg. En lärare säger att handledarna har svårt att sätta sig in i skolans värld och att de därför testat av de mål som ligger ute på APL även inne på skolan. Rektorn säger att det finns en levande diskussion mellan lärare och handledare och enligt rektorn utreder de möjligheten att digitalisera uppföljningen av APL när det gäller närvaro och bedömning.

Identifierat utvecklingsområde

Som beskrivs ovan visar granskningen att rektors ledning av arbetet för likvärdig bedömning och betygsättning saknas. Vilket samarbete kring bedömning och betygsättning som sker och vilka metoder för kvalitetssäkring som lärarna använder är inte styrt från rektor utan bygger på lärares egna initiativ.

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor utvecklar arbetet med att ge lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sin betygsättning. I detta ligger att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt att det finns förutsättningar för regelbunden samverkan mellan lärare i bedömningsfrågor. Rektorn bör även se till att det finns rutiner för bedömning av det arbetsplatsförlagda lärandet och möjliggöra för läraren att ha kontakt med eleven och handledaren under APL.

Av 1 kap. 9 § och 3 kap. 14 § skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig och att rektor ska se till att betyg sätts i enlighet med skolförfattningarna.

Skolinspektionen rekommenderar rektor att utveckla arbetet med att ge lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg. Ett sådant arbete bör genomföras med olika metoder, till exempel sambedömning av olika elevprestationer och med hjälp av nationella bedömningsstöd. Även samverkan med andra skolor kan genomföras för att främja en likvärdig bedömning. Detta är särskilt viktigt i kurser eller ämnen där det bara finns en behörig lärare på skolan. Rektor bör även se till att det finns rutiner för bedömning av det arbetsplatsförlagda lärandet och möjliggöra för läraren att ha kontakt med eleven och handledaren under APL.

Enligt Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning bör rektor skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Rektor har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.²³ Av Skolinspektionens granskning av skolors arbete för en rättvis och likvärdig betygssättning i grundskolan framgår att rektors ansvar omfattar kontroll av bedömning och betygssättning men också ansvar för att det finns en organisation i skolan som stödjer dessa processer. Förutom att skapa möjligheter för lärarna behöver rektor själv bidra och ge stöd i diskussionerna.²⁴

Enligt Skolverkets lathund för arbetsplatsförlagt lärande har den betygssättande läraren ett helhetsansvar för elevens lärande. Läraren behöver följa och stödja elevens kunskapsutveckling och därför regelbundet gå igenom elevens lärande tillsammans med eleven och handledaren. Vid betygssättning ska läraren utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i relation till de nationella kunskapskraven. Därför behöver läraren försäkra sig om att ha information om elevens prestationer från APL när betyget ska sättas vid kursens slut. Rektorn bör se till att det finns rutiner för

²³ Skolverkets Allmänna råd (2018) *Bedömning och betygssättning*, Stockholm, s. 8-9.

²⁴ Skolinspektionen (2014) *Uppenbar risk för felaktiga betyg: En kortrapport om likvärdighet och kvalitet i skolors betygssättning*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 6.

bedömning av det arbetsplatsförlagda lärandet och möjliggöra för läraren att ha kontakt med eleven och handledaren under APL.²⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Eva Bergenlöv

Beslutsfattare
Signerat av: Eva Bergenlöv

X Johanna Tinghammar Bruck

Föredragande
Signerat av: Johanna Tinghammar

²⁵ Skolverkets informationsmaterial (2018) *Planera, genomför och följ upp arbetsplatsförlagt lärande– en lathund som stöd för att skaffa nya apl-glasögon*, Stockholm, s. 16 och 18.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning har skolan ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte Malenagymnasiet den 5–7 mars 2019. Besöket genomfördes av utredarna Johanna Tinghammar Bruck och Lena Oxelgren.

Malenagymnasiet ligger i Sjöbo kommun. Skolenheten erbjuder utbildning på de nationella yrkesprogrammen bygg- och anläggningsprogrammet, fordons- och transportprogrammet och hotell- och turismprogrammet. På skolenheten finns också introduktionsprogrammen språkintröduktion, yrkesintröduktion, programinriktat individuellt val och individuellt alternativ. Skolenheten leds av en rektor som tillträdde sin tjänst den 1 december 2018. Vid tidpunkten för tillsynen går 224 elever på skolan. Skolinspektionen har vid besöket observerat lektioner samt intervjuat elever och personal på bygg- och anläggningsprogrammet, fordons- och transportprogrammet samt introduktionsprogrammen språkintröduktion och individuellt alternativ.